

หรือนโยบายการคลัง เพื่อรักษาระดับรายได้และการจ้างงานทำ เพราะการดำเนินนโยบายทั้งสอง
นี้ นั้น ก็เพียงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระดับการออม การลงทุน อัตราดอกเบี้ย และระดับ
ราคาเท่านั้น แต่จะไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้คุณภาพที่ระดับการจ้างงานทำเต็มที่แต่
อย่างใด

4. การกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของเคนส์

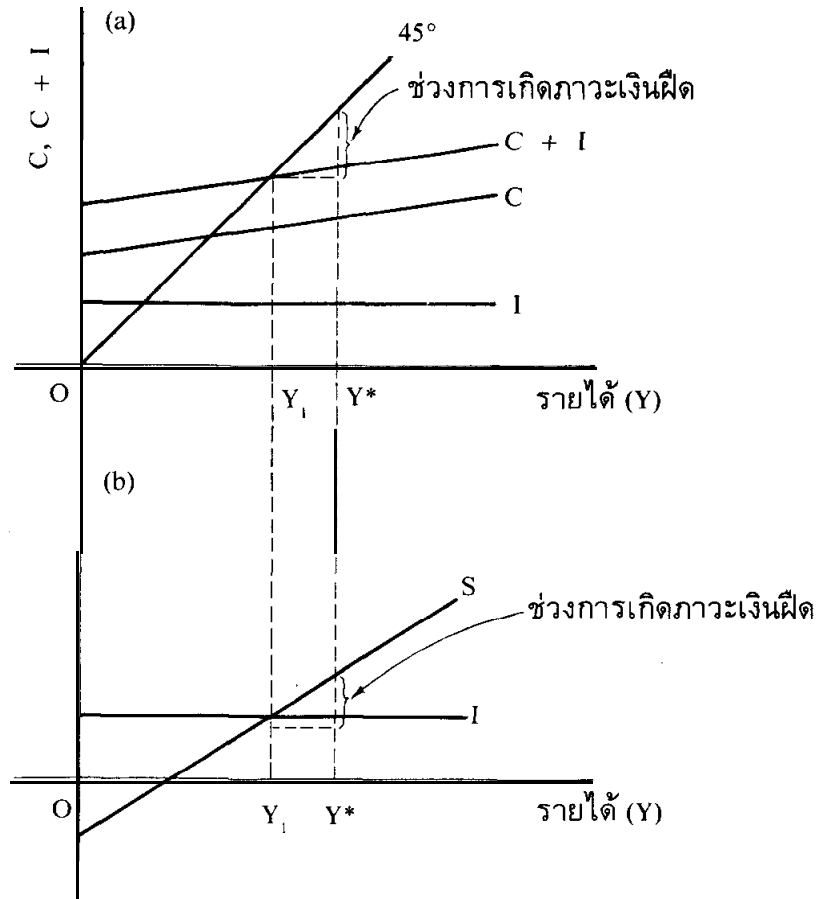
จากการศึกษาการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิกจะเห็นว่าระบบ
เศรษฐกิจจะอยู่ในดุลยภาพที่ระดับรายได้และการจ้างงานทำเต็มที่เสมอ นักเศรษฐศาสตร์³⁰
สำนักคลาสสิกจึงไม่เห็นด้วยกับการที่จะให้รัฐบาลเข้ามาดำเนินการแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ
กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การแทรกแซงการทำงานของกลไกราคาหรือกลไกตลาด เพราะวาระดับ
ราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยมีความยืดหยุ่นอยู่แล้ว จึงสามารถปรับตัวให้ระบบเศรษฐกิจ
อยู่ในดุลยภาพได้เสมอ แต่ในทัศนะของเคนส์จะมีความเห็นแตกต่างจากของคลาสสิก กล่าว
คือ ดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจที่เป็นอยู่นั้น ไม่จำเป็นเสมอไปว่าจะต้องเป็นดุลยภาพของรายได้
ที่ระดับการจ้างงานทำเต็มที่ ดุลยภาพของรายได้ที่เป็นอยู่อาจจะอยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่าระดับการมี
งานเต็มที่ก็ได้ และแม้ว่าระดับราคาค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยจะมีความยืดหยุ่น แต่อาจจะ
มีความยืดหยุ่นต่ำมาก เช่น การลงทุนมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำมาก (*highly interest
inelastic investment*)³⁰ และอาจเป็นไปได้ว่าระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยไม่มี
ความยืดหยุ่นเลย³¹ นอกจากนี้ความต้องการถือเงินของบุคคลใช้ว่าจะมีเหตุผลเพียงเพื่อซื้อ
สินค้าและบริการขั้นสุดท้ายเท่านั้น แต่บุคคลมีเหตุผลอื่นอีกในการถือเงิน เช่น การถือเงิน
ไว้เก็งกำไรโดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นตัวกำหนด เป็นต้น โดยนัยที่กล่าวมา จึงจำเป็นที่
รัฐบาลจะเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยผ่านมาตรการด้านนโยบายการคลังและ
นโยบายการเงินเพื่อก่อให้เกิดดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจที่ระดับรายได้และการจ้างงานทำเต็มที่
ซึ่งจะพิจารณาต่อไปตามลำดับ

³⁰ รายละเอียดจะได้พิจารณาในข้อ 1 ของหัวข้อที่ 4.1

³¹ ในที่นี้หมายความว่ามีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์ (*perfectly elastic*) และการไม่มีความยืดหยุ่นอย่างสมบูรณ์
(*perfectly inelastic*)

4.1 ตลาดผลผลิต

การศึกษาตลาดผลผลิตจะเป็นการพิจารณาการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติอย่างง่าย ๆ ของเคนส์ โดยการกำหนดให้การบริโภคและการออมขึ้นอยู่กับรายได้ และการลงทุนเป็นการลงทุนอิสระ (autonomous investment) ที่ไม่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นใด ดุลยภาพของรายได้ในตลาดผลผลิตของเคนส์ตั้งอยู่บนเงื่อนไขเดียวกันกับของคลาสสิก นั่นคือ รายได้ดุลยภาพถูกกำหนดที่ระดับการออมที่คาดไว้ (planned savings) เท่ากับการลงทุนที่คาดไว้ (planned investment) แต่ระดับรายได้ดุลยภาพนี้อาจเกิดขึ้นทั้ง ๆ ที่ระบบเศรษฐกิจมีการว่างงานก็เป็นได้ กล่าวคือ ระดับรายได้ดุลยภาพอาจจะอยู่ต่ำกว่าหรือสูงกว่าระดับการมีงานทำเต็มที่ หรือระดับขีดความสามารถของสังคมที่ทำการผลิตได้ก็เป็นได้ ถ้าอยู่ต่ำกว่าก็จะก่อให้เกิดภาวะเงินฝืด และถ้าอยู่สูงกว่าก็จะก่อให้เกิดภาวะเงินเฟ้อซึ่งเห็นได้ดังรูปที่ 2.7

รูปที่ 2.7 การกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติด้านรายรับ-รายจ่าย และด้านการออม-การลงทุน

ตามรูป จะเห็นว่าเคนส์กำหนดให้การบริโภค (consumption : C) และการออม (saving : S) ขึ้นอยู่กับรายได้ส่วนการลงทุนจะเป็นการลงทุนอิสระ (autonomous investment : I) ดุลยภาพของรายได้เมื่อพิจารณาด้านรายรับ-รายจ่าย จะถูกกำหนดที่ระดับอุปสงค์รวม (aggregate demand) เท่ากับอุปทานรวม (aggregate supply) หรือเส้น 45' กล่าวคือ เมื่อเอารายได้ด้านอุปสงค์รวม ซึ่งคือ $Y = C + I$ ให้เท่ากับรายได้ด้านอุปทานรวม ซึ่งคือ $Y = C + S$ เราก็จะได้ระดับรายได้ดุลยภาพที่ระดับ Y_1 และจะเห็นว่าระดับรายได้ Y_1 นี้ เป็นรายได้ดุลยภาพเมื่อมองด้านการออม-การลงทุน ในรูป (b) ด้วย เพราะว่าเมื่อเอา $Y = C + I$ ให้เท่ากับ $Y = C + S$ ก็จะได้ว่า $C + I = C + S$ หรือ $I = S$ นั่นคือ การลงทุนที่คาดไว้เท่ากับการออมที่คาดไว้ Y_1 จึงเป็นรายได้ดุลยภาพด้านรายรับ-รายจ่าย และด้านการออม-การลงทุน

จะสังเกตว่าระดับรายได้ Y_1 อยู่ต่ำกว่าระดับรายได้ Y^* ซึ่งเป็นระดับรายได้ที่มีงานทำเต็มที่ หรือระดับรายได้ที่สังคมมีขีดความสามารถจะผลิตได้ การที่ระดับรายได้ดุลยภาพ Y_1 อยู่ต่ำกว่าระดับรายได้ที่มีงานทำเต็มที่ Y^* ระบบเศรษฐกิจจะเกิดภาวะเงินฝืด ในทางกลับกัน ถ้ารายได้ดุลยภาพ Y_1 อยู่สูงกว่าระดับรายได้ที่มีงานทำเต็มที่ ก็จะเกิดภาวะเงินเฟ้อ เพราะฉะนั้นดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ถ้าจะเกิดขึ้นได้ก็โดยการบังเอิญเท่านั้น และไม่มีเหตุผลสนับสนุนเพียงพอที่จะชี้ให้เห็นว่ากลไกตลาดสามารถปรับให้ระบบเศรษฐกิจมีดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ได้ ฉะนั้น ภาวะเงินฝืด เงินเฟ้อจึงเกิดขึ้นได้เสมอ การแทรกแซงการทำงานของกลไกราคาโดยมาตรการด้านนโยบายการคลัง และนโยบายการเงินของรัฐบาลเท่านั้นจะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้

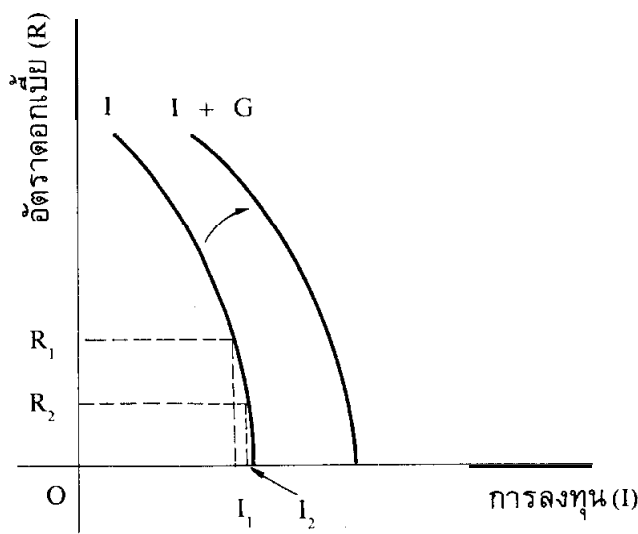
อย่างไรก็ตาม การพิจารณาการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติอย่างง่ายของเคนส์ขาดกลไกที่จะชี้ให้เห็นว่าจะยกระดับรายได้ดุลยภาพ Y_1 ให้ไปอยู่ที่ Y^* ได้อย่างไร เพราะว่าการกำหนดให้การลงทุนเป็นการลงทุนอิสระ และไม่ได้นำภาคการเงินเข้ามาทำการวิเคราะห์ร่วมด้วย ทำให้ขาดตัวเชื่อมหรือกลไกที่จะปรับให้ภาคการผลิต (ตลาดผลผลิต) และภาคการเงิน (ตลาดเงิน) อยู่ในดุลยภาพร่วมกัน เพื่อโยงความสัมพันธ์ของทั้งสองตลาดเข้าด้วยกัน จึงจะยกเลิกเงื่อนไขที่ว่า การลงทุนเป็นการลงทุนอิสระ โดยจะให้การลงทุนขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย โดยให้การออมขึ้นอยู่กับรายได้เหมือนเดิม ซึ่งจะได้พิจารณาให้เห็นต่อไป

1. การลงทุน (Investment : I)

จอห์น เมนาร์ด เคนส์ ให้การลงทุนขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย เช่นเดียวกับคลาสสิก และมีความสัมพันธ์ผกผันต่อกันหรือสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม แต่เคนส์ มีความเห็นแตกต่างจากคลาสสิกออกไป ตรงที่ว่า การลงทุนไม่ได้มีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยตามปกติ (interest elastic) แต่การลงทุนจะมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ (interest inelastic) กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง การลงทุนจะเพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ลดลง ในทางกลับกัน เมื่ออัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น การลงทุนจะลดลงเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวเขียนให้อยู่ในรูปของฟังก์ชันได้ว่า

$$I = I(R); \frac{\partial I}{\partial R} < 0 \quad \dots\dots\dots 2.5$$

นั่นคือ การลงทุนเป็นฟังก์ชันหรือขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยและมีความสัมพันธ์กันในทางลบ ($\partial I/\partial R < 0$) เพื่อชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการลงทุนมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ และมีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในทิศทางตรงกันข้ามกัน ดูรูปที่ 2.8

รูปที่ 2.8 ความสัมพันธ์ของการลงทุนต่ออัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีความยืดหยุ่นต่ำ

ตามรูป I คือ อุปสงค์ต่อการลงทุน ซึ่งมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ (interest inelastic) สังเกตได้จากการให้อัตราดอกเบี้ยลดจาก R_1 ไป R_2 การลงทุนจะเพิ่มจาก I_1 ไป I_2 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย ($R_1 - R_2 = \Delta R$) จะมากกว่าการ

เปลี่ยนแปลงของการลงทุน ($I_2 - I_1 = \Delta I$) นั่นคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยที่ลดลง การลงทุนจะเพิ่มเป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ลดลง ในทางตรงกันข้ามก็สามารถจะอธิบายได้ในลักษณะเดียวกัน และสังเกตได้อีกว่าถ้าอัตราดอกเบี้ยลดต่ำกว่า R_2 การลงทุนแทบไม่เพิ่มขึ้นเลย หรือไม่เพิ่มขึ้นเลยถ้า R_2 ลดลงต่ำสุดหรือลดลงมาอยู่ที่ฐานอัตราดอกเบี้ยหรือกับดักสภาพคล่อง (interest floor or liquidity trap)

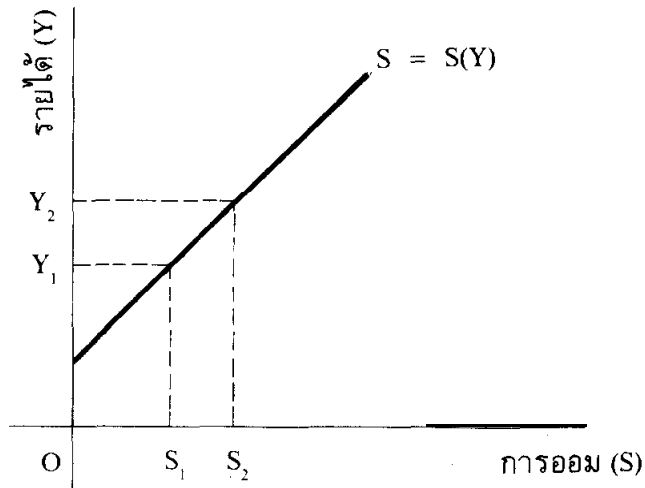
การจะยกระดับการลงทุนให้สูงขึ้น ทำได้โดยการทำให้อัตราดอกเบี้ยมีความยืดหยุ่น (elastic) มาตรการด้านนโยบายการคลังของรัฐบาล โดยการเพิ่มการใช้จ่ายรัฐบาล (government expenditures = G) จะทำให้เส้น I เคลื่อนไปทางขวาเป็นเส้น $I + G$ ตามรูป อัตราดอกเบี้ยก็จะมีค่าความยืดหยุ่น และการลงทุนก็จะเพิ่มขึ้น

2. การออม (savings : S)

ความเห็นในเรื่องการออมระหว่างคลาสสิกและเคนส์ มีความแตกต่างกันอยู่มากทีเดียว กล่าวคือ คลาสสิกให้การออมขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยและรายได้ โดยที่รายได้มีความสำคัญน้อยมากในการกำหนดระดับการออม แต่เคนส์เห็นว่าการออมขึ้นอยู่กับรายได้เพียงอย่างเดียว และรายได้มีความสำคัญมากต่อการกำหนดระดับการออม ความสัมพันธ์ระหว่างการออมและรายได้เขียนให้อยู่ในรูปของฟังก์ชันได้ว่า

$$s = S(Y), \frac{\partial S}{\partial Y} > 0 \quad \dots\dots\dots 2.6$$

นั่นคือ การออมเป็นฟังก์ชันของรายได้หรือขึ้นอยู่กับรายได้ และสัมพันธ์กันในทางบวก ($\partial S / \partial Y > 0$) กล่าวคือ เมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น การออมก็จะเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นเช่นกัน และเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงลดลง การออมก็จะเปลี่ยนแปลงลดลง ซึ่งจะเห็นว่า เป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังรูปที่ 2.9

รูปที่ 2.9 ความสัมพันธ์ของการออมต่อรายได้

การที่เคนส์ให้ความสำคัญต่อรายได้ในการกำหนดระดับการออม เนื่องจากเคนส์ให้การบริโภคขึ้นอยู่กับรายได้ นั่นเอง ถ้าเราพิจารณาการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติ ด้านอุปทานจะได้ว่า $Y = C + S$ ถ้าให้ C มีความสัมพันธ์กับรายได้แบบเส้นตรง ก็จะได้สมการบริโภคว่า $C = a + bY$ และเมื่อแทนค่า C ในสมการ $Y = C + S$ ก็จะได้ว่า $Y = a + bY + S$ นั่นคือ เราจะได้ว่า S ขึ้นอยู่กับรายได้ และอยู่ในลักษณะสมการเส้นตรง นั่นคือ $S = -a + (1 - b)Y$ เมื่อเขียนความสัมพันธ์ในรูปของฟังก์ชันจะได้ว่า $S = S(Y)$; $\partial S / \partial Y > 0$ หรือการออมขึ้นอยู่กับรายได้และมีความสัมพันธ์กันในทางบวก

4.2 ตลาดเงิน

ความสำคัญของทฤษฎีเคนส์อยู่ที่การนำภาคการเงิน (monetary sector) หรือตลาดเงินมาทำการวิเคราะห์ร่วมกับภาคการผลิตหรือตลาดผลผลิต เพราะการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติอย่างง่ายของเคนส์ที่ได้ศึกษาผ่านมา ไม่สามารถที่จะชี้ชัดได้ว่าระดับรายได้ใดเป็นระดับรายได้ดุลยภาพที่มีงานทำเต็มที่ แม้ว่าจะชี้ชัดได้ แต่การจะปรับให้รายได้เพิ่มสูงไปอยู่ที่ระดับรายได้ดุลยภาพที่มีงานทำเต็มที่ โดยการพิจารณาเฉพาะตลาดผลผลิตเท่านั้น อาจจะทำให้เกิดความผิดพลาดได้ หรือเป็นการวิเคราะห์ที่ห่างไกลจากความเป็นจริงเกินไป แต่เมื่อนำภาคการเงินเข้ามาพิจารณาร่วมกับภาคที่เป็นจริง จะก่อให้เกิดกลไกในการปรับให้ทั้งสองตลาดอยู่ในดุลยภาพได้ กล่าวคืออัตราดอกเบี้ยจะเป็นกลไกในการปรับ

ให้เกิดดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจที่ระดับรายได้ที่มีงานทำเต็มที่ การจะชี้ให้เห็นความสำคัญของตลาดเงิน จะเริ่มพิจารณาจากความต้องการถือเงิน จนกระทั่งถึงความสัมพันธ์ของรายได้ที่เป็นตัวเงินต่อความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไร ซึ่งจะสามารถโยงไปสู่ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของเคนส์ได้

1. ความต้องการถือเงิน (demand for money)

ในเรื่องของความต้องการถือเงิน เคนส์มีความเห็นแตกต่างออกไปจากของคลาสสิก เพราะเคนส์ไม่เห็นด้วยกับคลาสสิกที่บอกว่าบุคคลถือเงินไว้ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายเท่านั้น เคนส์มีความเห็นว่าบุคคลมีเหตุผลอื่นอีกในเรื่องของความต้องการถือเงิน เมื่อมองความสัมพันธ์ของความต้องการถือเงินต่อรายได้ และอัตราดอกเบี้ย เคนส์แบ่งความต้องการถือเงินของบุคคลออกเป็น 2 ประเภท คือ³²

ก. ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย (transaction demand for money : L_1) ความต้องการถือเงินประเภทนี้ หมายถึง ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายประจำวันบวกรวมความต้องการถือเงินไว้เพื่อเหตุฉุกเฉินทางการเงิน กล่าวคือ นอกจากบุคคลจะถือเงินไว้ใช้จ่ายใช้สอยประจำวันแล้ว ยังต้องกันเงินส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้จ่ายในยามเกิดเหตุฉุกเฉินทางการเงิน เช่น การเจ็บไข้ได้ป่วย และการประสูติบุตร ซึ่งจำเป็นจะต้องใช้เงินมากกว่าที่ถือไว้ใช้จ่ายประจำวัน เมื่อมองความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายจะเห็นว่าขึ้นอยู่กับรายได้ของบุคคล ถ้าบุคคลมีรายได้มากก็ถือเงินประเภทนี้ไว้มาก ในทางตรงกันข้าม บุคคลที่มีรายได้น้อยก็จะถือเงินไว้ใช้จ่ายน้อย

เมื่อย้อนกลับไปพิจารณาสมการปริมาณเงินของคลาสสิกที่ว่า $MV = PY$ ³³ สมการปริมาณเงินนี้ เคนส์จะมองเป็นสองลักษณะคือ : (1) มองด้านอุปทานของปริมาณเงิน สมการปริมาณเงินจะบอกเพียงความสัมพันธ์ของปริมาณเงินและระดับราคาเท่านั้น และ (2) มองด้านอุปสงค์ต่อปริมาณเงิน สมการปริมาณเงินก็จะบอกเพียงว่าเป็นความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย³⁴ เหตุผลที่บอกว่าสมการปริมาณเงินเมื่อมองด้านอุปสงค์ต่อปริมาณเงิน เป็นความ

³² จริง ๆ แล้วเคนส์แบ่งความต้องการถือเงินออกเป็น 3 ประเภท คือ ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย (transaction demand) ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเหตุฉุกเฉิน (precautionary demand) และความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร (speculative demand) แต่เมื่อมองความสัมพันธ์ต่อรายได้และอัตราดอกเบี้ยจะแบ่งออกได้เพียงสองประเภท และประเภทแรกเรียกความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย ประเภทที่สองเรียกความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร ดู E.Shapiro. *op. cit.*, pp. 366-77.

³³ ความหมายของแต่ละตัวอักษรได้ให้ไว้แล้ว

³⁴ J.F. Due and A.F. Friedlaender. *op. cit.*, pp. 541-42.

ต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย เห็นได้จากขบวนการข้างล่าง

$$M_i V = PV \dots\dots\dots 2.6a$$

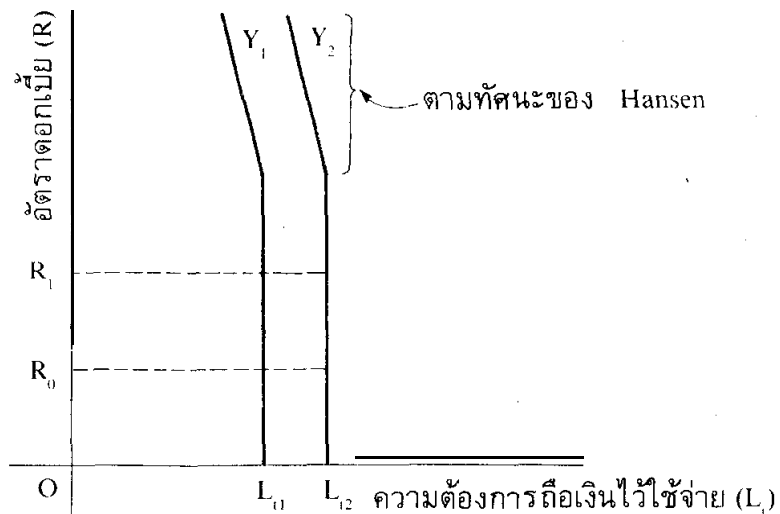
หรือ

$$M_i = \frac{1}{V} P Y \dots\dots\dots 2.6b$$

ถ้าให้ M_i เป็นความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายและให้แทนด้วย L_i $P Y$ ก็คือรายได้ที่เป็นตัวเงิน (money income) และจะแทนด้วย Y และให้ $1/V = k$ เราก็จะได้สมการความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายว่า

$$L_i = kY ; \quad \frac{\partial L_i}{\partial Y} = k > 0 \quad \dots\dots\dots 2.6c$$

นั่นคือ ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย (L_i) ขึ้นอยู่กับรายได้และสัมพันธ์กันในทางบวก ($\partial L_i / \partial Y > 0$) ดังเหตุผลที่ได้อธิบายมาแล้ว ส่วน k คือสัดส่วนความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายต่อรายได้ที่เป็นตัวเงิน เช่น บุคคลมีรายได้ 5,000 บาท และถือเงินไว้ใช้จ่าย 4,000 บาท ก็จะได้ว่า $k = .08$ ซึ่งจะทำให้ทราบว่าเมื่อรายได้ที่เป็นตัวเงินเพิ่มขึ้น บุคคลจะถือเงินไว้ใช้จ่ายจำนวนเท่าไร ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการถือเงินประเภทนี้และอัตราดอกเบี้ย แสดงให้เห็นได้ดังรูป

รูปที่ 2.10 ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายและอัตราดอกเบี้ย

ตามรูป จะเห็นว่าที่ระดับรายได้ Y_1 ไม่ว่าจะอัตราดอกเบี้ยจะสูงหรือต่ำ ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายจะเท่ากับ L_{11} เหมือนเดิม เพราะฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าความต้องการถือเงินประเภทนี้ไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ย³⁵ ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อรายได้มากขึ้น เช่น รายได้เพิ่มจาก Y_1 ไป Y_2 ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายจะเพิ่มจาก L_{11} เป็น L_{12} และถ้ารายได้เพิ่มต่อไปเรื่อย ๆ ความต้องการถือเงินประเภทนี้ก็จะเพิ่มตามไปเรื่อย ๆ เช่นกัน

ข. ความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร (speculative demand for money : L_s) ความแตกต่างของความต้องการถือเงินของเคนส์และคลาสสิกอยู่ที่ความต้องการถือเงินประเภทนี้เอง เคนส์ให้ทัศนะว่าบุคคลนอกจากจะถือเงินไว้ใช้จ่ายแล้วยังถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไรอีกด้วย เพราะว่าการถือเงินก็เหมือนกับการถือทรัพย์สิน (assets) ชนิดหนึ่งที่สามารถนำไปทำการลงทุนได้ เช่น การถือที่ดินและอาคาร เมื่อราคาที่ดินหรือค่าเช่าอาคารเพิ่มสูงขึ้น ถ้าบุคคลไม่นำที่ดินไปทำการลงทุนหรือนำอาคารไปให้เช่าหรือขาย ก็จะก่อให้เกิดต้นทุนการเสียโอกาส (opportunity costs) ของที่ดินและอาคาร การถือเงินก็เข้าลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ย ซึ่งเป็นผลตอบแทนของการนำเงินไปทำการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น แต่บุคคลไม่นำเงินไปทำการลงทุน เช่น การให้กู้หรือซื้อหลักทรัพย์ (securities) เป็นต้น ก็จะก่อให้เกิดต้นทุนการเสียโอกาสของการถือเงิน ด้วยเหตุผลที่กล่าวมา ถ้าบุคคลเป็นสัตว์เศรษฐกิจ (economic man) หรือเป็นคนที่มิมีเหตุผล (rational man) เขาก็จะไม่ถือเงินไว้เฉย ๆ เมื่ออัตราดอกเบี้ยมีระดับสูง แต่จะนำเงินไปทำการลงทุน ในทางกลับกัน ถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำมาก เช่น อัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ฐานของอัตราดอกเบี้ยหรือกับดักสภาพคล่อง บุคคลก็จะไม่นำไปทำการลงทุน แต่จะถือเงินส่วนนี้รอไว้ให้อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ความต้องการถือเงินที่มีอัตราดอกเบี้ยเป็นตัวกำหนดดังที่ได้กล่าวมา เราเรียกว่าความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร (L_s) ซึ่งเขียนให้อยู่ในรูปของฟังก์ชันได้ว่า

$$L = L(R) ; \frac{\partial L_s}{\partial R} < 0 \quad \dots\dots\dots 2.7$$

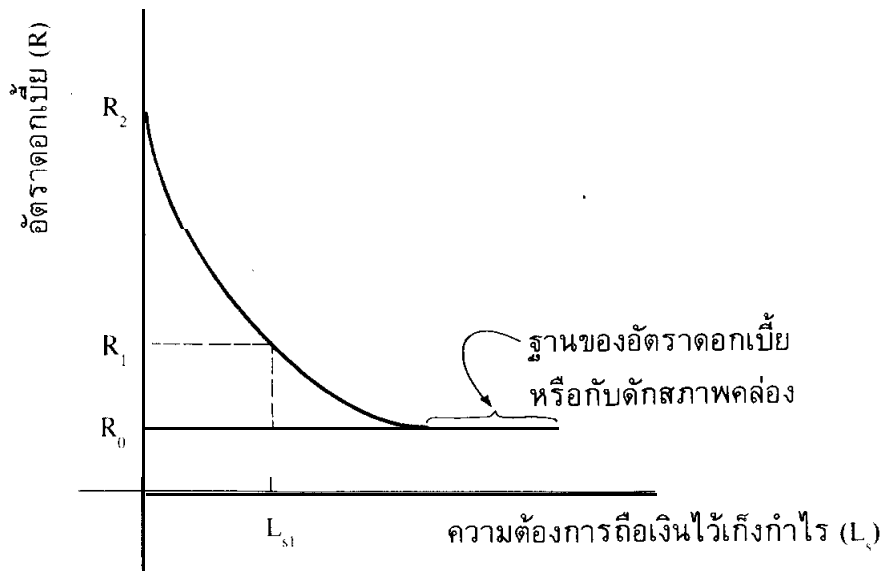
³⁵ อย่างไรก็ตาม แชนเซน มีความเห็นว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงระดับหนึ่งขึ้นไป ความต้องการถือเงินประเภทนี้จะยึดหยุ่นกับอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ ระดับอัตราดอกเบี้ยที่สูงมาก จะดึงเงินส่วนที่ถือไว้ใช้จ่าย ไปสู่ตลาดหลักทรัพย์หรือนำเงินที่ถือไว้ใช้จ่ายส่วนหนึ่งไปลงทุนซื้อหลักทรัพย์ ดู A.H. Hansen, *Monetary Theory and Fiscal Policy*, (New York : McGraw Hill, Inc., 1949), pp. 66-67.

โดยที่

L = ความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร

R = อัตราดอกเบี้ย

จากสมการ จะเห็นว่าความต้องการถือเงินประเภทนี้มีความสัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ยในทางลบ ($\partial L_s / \partial R < 0$) กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูง บุคคลจะถือเงินไว้เก็งกำไรน้อย ในทางกลับกัน เมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ บุคคลจะถือเงินไว้เก็งกำไรมาก ซึ่งแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ดังกล่าวได้ตามรูปที่ 2.11

รูปที่ 2.11 ความสัมพันธ์ของความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไรต่ออัตราดอกเบี้ย

ตามรูป ที่ระดับอัตราดอกเบี้ย R_2 บุคคลจะไม่ถือเงินไว้เก็งกำไรเลย กล่าวคือ หลังจากที่เขากู้เงินไว้ส่วนหนึ่งเพียงพอแก่การใช้จ่ายประจำวันแล้ว เขานำเงินส่วนที่เหลือไปทำการลงทุนทั้งหมด ถ้าเป็นการลงทุนซื้อหลักทรัพย์ ปริมาณเงินที่ถือไว้เก็งกำไรทั้งหมดก็จะไหลเข้าสู่ตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจะผลักดันให้ราคาหลักทรัพย์สูงขึ้น และในที่สุดผลตอบแทนจากการลงทุนซื้อหลักทรัพย์หรืออัตราดอกเบี้ยก็จะลดลง ในทางกลับกัน ถ้าอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ R_0 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ได้ลดลงต่ำสุด และจะไม่ลดลงอีกต่อไป นั่นคือ อัตราดอกเบี้ยลดลงมาถึงฐานของอัตราดอกเบี้ย (interest floor) หรือกับดักสภาพคล่อง (liquidity trap) แล้ว บุคคลจะไม่นำเงินไปทำการลงทุนเลย หลังจากที่ถือเงินส่วนหนึ่งไว้ใช้จ่ายประจำวันแล้ว เงินส่วนที่เหลือก็จะถือไว้เพื่อเก็งกำไรทั้งหมด ปริมาณเงินก็จะไหลออกจากตลาดหลักทรัพย์

ราคาหลักทรัพย์ก็จะถูกส่ง อัตราดอกเบี้ยก็จะไหวตัวสูงขึ้น เพราะฉะนั้น จะเห็นว่าระดับ อัตราดอกเบี้ย R_1 ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไรจะมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ย บุคคล จะถือเงินไว้เก็งกำไรจำนวน L_1 ดังรูป

2. อุปสงค์รวมต่อปริมาณเงิน

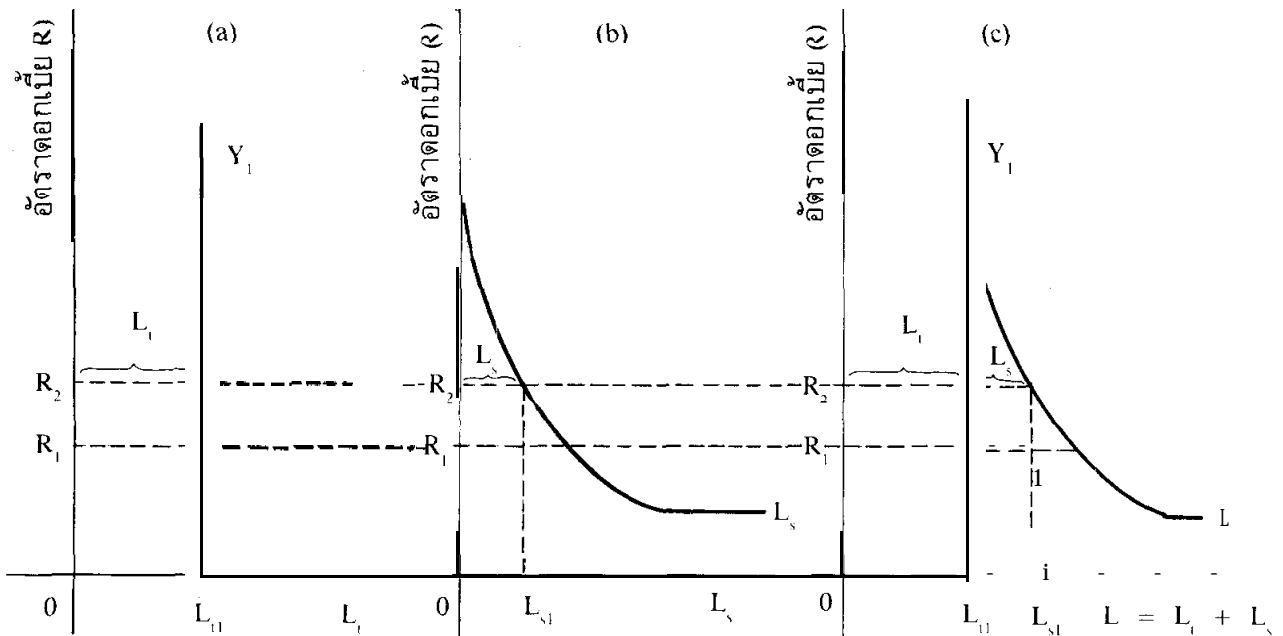
จากการพิจารณาความต้องการถือเงิน เราก็จะได้ว่าอุปสงค์รวมต่อปริมาณเงินทั้งหมด (total demand for money) ซึ่งแทนด้วย MD หรือ L จะเท่ากับความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย (L_1) บวกความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร (L_2) นั่นคือ

$$L = L_1 + L_2 \dots\dots\dots 2.8a$$

หรือ

$$L = kY + L(R) \dots\dots\dots 2.8b$$

และเมื่อนำรูปที่ 2.10 และ 2.11 มาหาเส้นอุปสงค์รวม ต่อปริมาณเงิน (L) จะได้ดังรูป ที่ 2.12

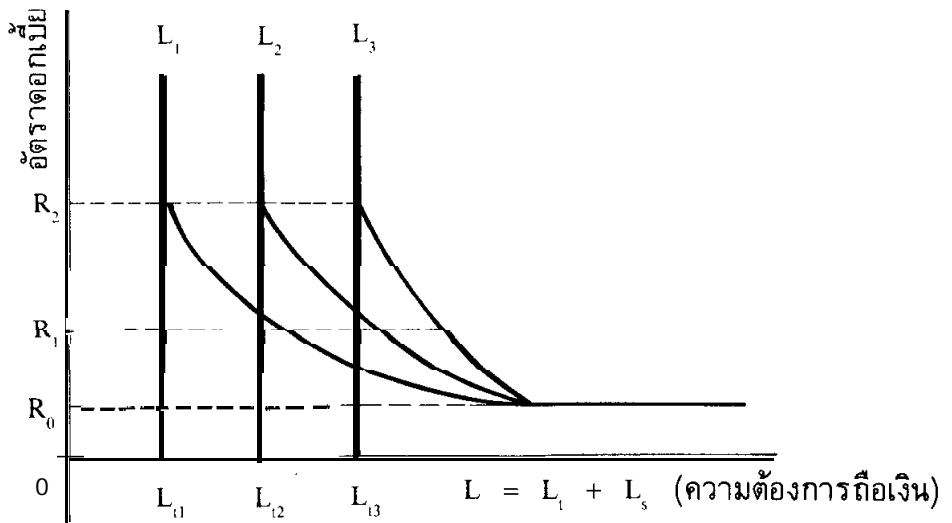

รูปที่ 2.12 อุปสงค์รวมต่อปริมาณเงิน

ตามรูป ที่ระดับรายได้ Y_1 จะเห็นว่าอุปสงค์รวมต่อปริมาณเงิน (L) จะเท่ากับ ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย บวกความต้องการถือเงินได้เก็งกำไร เส้น L ในรูป (c) จึง

เป็นเส้นอุปสงค์รวมต่อปริมาณเงิน จะสังเกตได้ว่าเมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลงจาก R_2 มา R_1 ความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรจะมากขึ้น ในทางกลับกัน ถ้าอัตราดอกเบี้ยเพิ่มจาก R_1 เป็น R_2 ความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรจะลดลง แต่การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอัตราดอกเบี้ยจะไม่มีผลต่อความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายจะเท่ากับ L_{11} เหมือนเดิม

ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายจะเปลี่ยนแปลงต่อเมื่อมีการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของรายได้ เช่น รายได้เพิ่มจาก Y_1 ไป Y_2 และ Y_3 ความต้องการถือเงินประเภทนี้จะเพิ่มจาก L_{11} ไป L_{12} และ L_{13} ตามลำดับ อุปสงค์ต่อปริมาณเงินก็จะเปลี่ยนจาก L_1 เป็น L_2 และ L_3 และจะสังเกตเห็นได้ว่า ความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรจะไม่เปลี่ยนแปลง ตามรูปที่ 2.13

รูปที่ 2.13 ความสัมพันธ์ของรายได้ต่อความต้องการถือเงินรวม

3. คุณภาพของตลาดเงิน

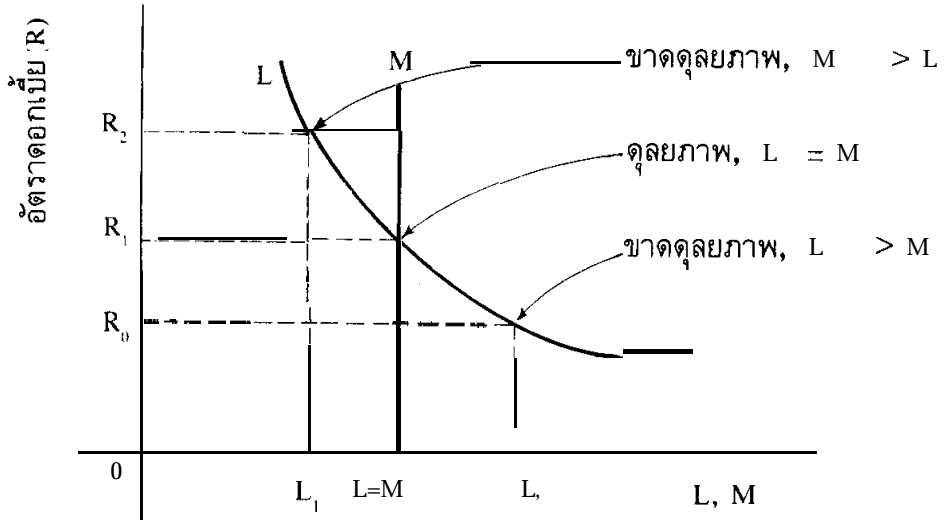
ถ้าเราไม่คำนึงถึงความต้องการถือเงิน ในขณะที่ใดขณะหนึ่งทั้งหน่วยธุรกิจและประชาชนจะถือเงินไว้เท่ากับปริมาณเงินที่มีหมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจ กล่าวคือ จะไม่ถือเงินมากกว่าหรือน้อยกว่าปริมาณเงินที่มีอยู่ แต่เมื่อคำนึงถึงความต้องการถือเงินแล้ว อาจจะเป็นไปได้ว่าที่ระดับอัตราดอกเบี้ยใดอัตราดอกเบี้ยหนึ่ง ความต้องการถือเงินอาจจะมีมากกว่าหรือน้อยกว่าปริมาณเงินที่มีอยู่ คุณภาพของตลาดเงินจะเกิดขึ้นได้ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยที่ทำให้ความต้องการถือเงิน (L) เท่ากับปริมาณเงิน ถ้าให้ M แทนปริมาณเงิน (money supply) ก็จะได้คุณภาพของตลาดเงินว่า

$$M = L \quad 2.9.a$$

หรือ

$$M = L_1 + L_2 \quad 2.9.b$$

และเนื่องจากว่า ในขณะที่ใดขณะหนึ่ง ปริมาณเงินจะถูกกำหนดให้คงที่ เพราะฉะนั้นปริมาณเงินจึงไม่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยและรายได้ ดังรูปที่ 2.14

รูปที่ 2.14 ดุลยภาพของตลาดเงิน

ตามรูป ดุลยภาพของตลาดเงินจะอยู่ที่อัตราดอกเบี้ย R_1 เพราะว่า เป็นระดับอัตราดอกเบี้ยที่ความต้องการถือเงินเท่ากับปริมาณเงิน ที่ระดับ R_2 และ R_0 ตลาดเงินจะขาดดุลยภาพ กล่าวคือ ที่ระดับอัตราดอกเบี้ย R_2 ความต้องการถือเงินจะน้อยกว่าปริมาณเงิน และที่ระดับอัตราดอกเบี้ย R_0 ความต้องการถือเงินจะมากกว่าปริมาณเงิน³⁶

4. ความสัมพันธ์ของรายได้ต่อความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร

การพิจารณาความสัมพันธ์ของรายได้ที่เป็นตัวเงินต่อความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร จะเป็นประโยชน์ต่อการโยงความสัมพันธ์ระหว่างตลาดเงินและตลาดผลผลิตในการกำหนดระดับดุลยภาพของระบบเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ดังกล่าวหาได้จากดุลยภาพของตลาดเงิน นั่นคือ

³⁶ รายละเอียดจะได้พิจารณาในบทต่อไป

$$M = L \quad 2.10.a$$

หรือ

$$M = L_i + L_s \quad 2.10.b$$

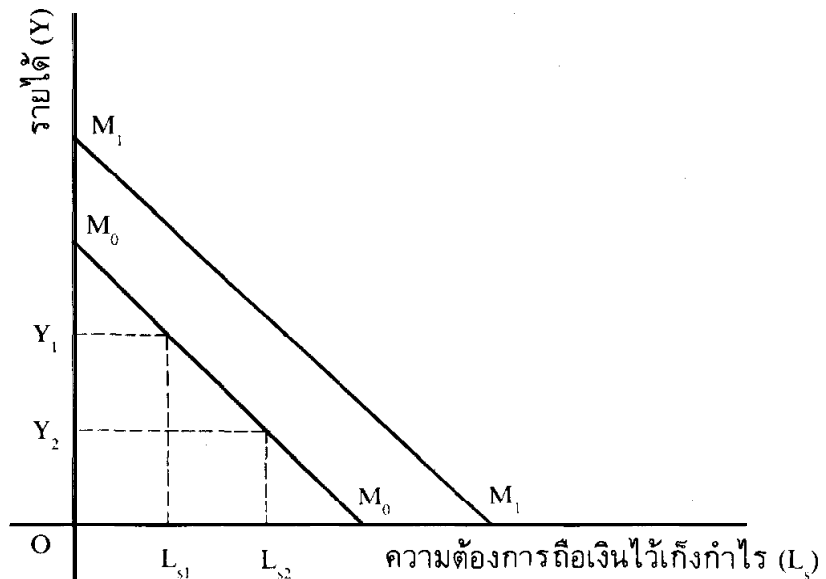
หรือ

$$M = \frac{1}{V} \cdot PY + L(R) \quad 2.10.c$$

ถ้าให้ PY คือรายได้ที่เป็นตัวเงินและแทนด้วย Y โดยการกลับข้างสมการ เราก็จะได้ความสัมพันธ์ของรายได้ที่เป็นตัวเงินต่อปริมาณเงินและความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไร นั่นคือ

$$Y = V [M - L(R)] \quad 2.10.d$$

สมการที่ 2.10.d นี้ ให้เห็นรายได้ที่เป็นตัวเงินสัมพันธ์ในทางบวกกับปริมาณเงิน แต่สัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไร นั่นคือ เมื่อปริมาณเงินเพิ่มขึ้น ระดับราคาก็จะเพิ่มสูงขึ้น รายได้ที่เป็นตัวเงินก็จะเพิ่มตาม ในทางกลับกัน รายได้ที่เป็นตัวเงินก็จะลดลง และถ้ากำหนดให้ปริมาณเงินคงที่เมื่อรายได้ที่เป็นตัวเงินสูงขึ้น ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายก็จะมีมากขึ้น จะทำให้ความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรลดลง ในทางกลับกัน ความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรก็จะมากขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่เป็นตัวเงินต่อความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไร เห็นได้ตามรูปที่ 2.15

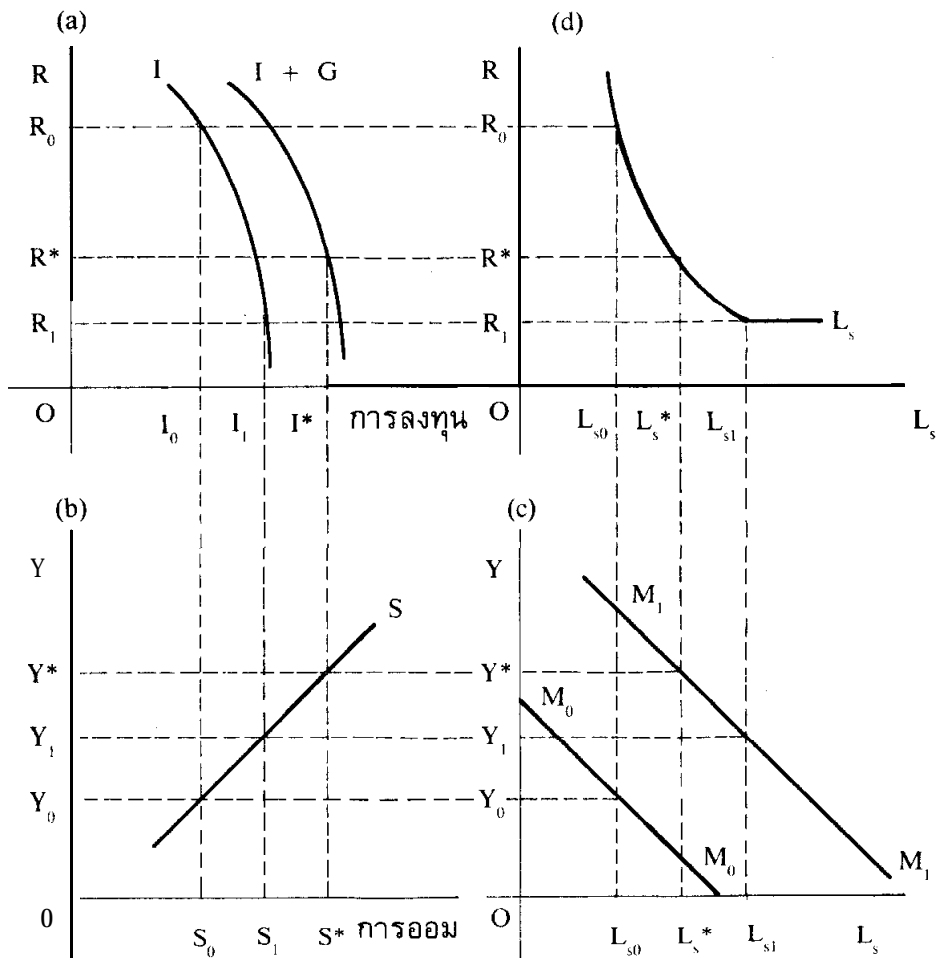
รูปที่ 2.15 ความสัมพันธ์ของรายได้ที่เป็นตัวเงินและความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไร

ตามรูป ให้ M_0M_0 แทนอุปทานของปริมาณเงินซึ่งมีจำนวน M_0 และ M_1M_1 แทนอุปทานปริมาณเงินที่มีจำนวนมากกว่าให้เท่ากับ M_1 ถ้าพิจารณาอุปทานของปริมาณเงินที่ระดับ M_0 ก็จะเห็นว่ารายได้ที่เป็นตัวเงินกับความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน ถ้ามีการเพิ่มปริมาณเงิน เช่น จาก M_0 ไป M_1 ความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่ายก็จะมากขึ้น เส้น M_0M_0 ก็จะเคลื่อนไปทางขวามือ เป็น M_1M_1 และขนานกับเส้นเดิม ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่เป็นตัวเงินและความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรก็จะเหมือนเดิม

4.3 ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของเคนส์

จากการพิจารณาการออม การลงทุน ความต้องการถือเงินและความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไร เราก็สามารถสร้างตัวแบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติในระบบของเคนส์ (Keynesian system) ได้ นั่นคือ การนำเอารูปที่ 2.8, 2.9, 2.12(c) และ 2.15 มาหาดุลยภาพร่วมกันระหว่างภาคการผลิต (real sector) และภาคการเงิน (monetary sector) ก็จะได้ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของเคนส์³⁷ ดังรูปที่ 2.16

³⁷ ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของเคนส์ที่สมบูรณ์แบบ จะนำตลาดแรงงานมาพิจารณาร่วมด้วย แต่ที่ไม่ได้นำมาไว้ในที่นี้เนื่องจากจะเกิดความยุ่งยากและซับซ้อนและระบบที่แสดงให้เห็นนี้ก็ชัดเจนเพียงพอที่จะชี้ว่าจะเข้าสู่รายได้ดุลยภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ได้อย่างไร สำหรับผู้สนใจในรายละเอียดที่มากกว่านี้ให้ดูใน R.A. Musgrave. *op.cit.*, pp. 413-14.

รูปที่ 2.16 ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของเคนส์

ตามรูป มีประเด็นที่จะพิจารณาอยู่สองประการคือ การพิจารณารายได้ ดุลยภาพ และการพิจารณารายได้ดุลยภาพที่ระดับการจ้างงานทำเต็มที่ รายได้ดุลยภาพเกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างภาคการผลิตและภาคการเงิน โดยการเริ่มสังเกตจากรูป (a) จะเห็นว่า เคนส์ให้การลงทุนขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยเช่นเดียวกับนักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกแต่ที่แตกต่างออกไปคือ การลงทุนจะมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ จึงทำให้ได้ลักษณะเส้นการลงทุนเป็นเส้น I ดังรูป ถ้าสมมติให้อัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ R_0 ระดับการลงทุนจะเป็น I_0 ซึ่งนำไปสู่ระดับการออม S_0 ในรูป (b) เมื่อการออมเท่ากับการลงทุนก็จะก่อให้เกิดดุลยภาพในภาคการผลิตที่ระดับรายได้ Y_0 และที่ระดับรายได้ Y_0 ความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไรจะเป็น L_{s0} ตามรูป (c) และความต้องการถือเงินไว้ถึงกำไร L_{s0} อัตรา

ดอกเบี้ยจะเป็น R_0 จะเห็นว่าอัตราดอกเบี้ย R_0 ก่อให้เกิดดุลยภาพทั้งตลาดเงินและตลาด
ผลผลิตรายได้ Y_0 ที่เกิดขึ้นทั้งสองตลาดก็เป็นรายได้ดุลยภาพเช่นกัน แต่มิใช่รายได้ดุลยภาพ
ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่

พิจารณารายได้ดุลยภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่: ถ้าสมมติให้รายได้ Y_0 เป็น
รายได้ดุลยภาพที่อยู่ต่ำกว่ารายได้ดุลยภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ (สมมติให้เป็น Y^*)
ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรจึงจะยกระดับรายได้จาก Y_0 ให้ไปสู่ระดับรายได้ดุลยภาพที่มี
งานทำเต็มที่ Y^* ได้ ซึ่งวิธีการนี้ก็จะใช้มาตรการทางการเงินและการคลัง

การใช้มาตรการทางการเงินโดยการเพิ่มปริมาณเงินจะทำให้เส้น M_0M_0 เคลื่อน
ไปทางขวาเป็นเส้น M_1M_1 และอัตราดอกเบี้ยก็จะลดจาก R_0 มา R_1 ซึ่งสมมติให้อัตรา
ดอกเบี้ยที่ลดลงมานี้ เป็นอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงต่ำสุดแล้ว กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ย
 R_1 เป็นอัตราดอกเบี้ยที่ฐานของอัตราดอกเบี้ย (interest floor) หรือที่ระดับกับดักสภาพ
คล่อง (liquidity trap) เพราะฉะนั้น อัตราดอกเบี้ยจะไม่ลดต่ำกว่านี้ได้อีก การที่อัตรา
ดอกเบี้ยลดลงมาอยู่ที่ระดับ R_1 ความต้องการถือเงินไว้เพื่อเก็งกำไรจะเท่ากับ L_1 และ
รายได้จะเพิ่มจาก Y_0 เป็น Y_1 การออมจะเพิ่มจาก S_0 เป็น S_1 และการลงทุนจะเพิ่ม
จาก I_0 เป็น I_1 นั่นคือ R_1 และ Y_1 เป็นระดับอัตราดอกเบี้ยและรายได้ดุลยภาพ แต่
รายได้ดุลยภาพนี้ก็ยังคงต่ำกว่าระดับ Y^* ถ้าเพิ่มปริมาณเงินขึ้นอีก การถือเงินไว้เก็งกำไร
ก็จะมีอย่างไม่สิ้นสุดและอัตราดอกเบี้ยก็จะไม่ลดลงอีกต่อไป การลงทุนก็จะไม่เพิ่มขึ้น รายได้
จึงไม่เพิ่มขึ้น

เมื่อมาตรการทางการเงินโดยการเพิ่มปริมาณเงินส่งผลให้รายได้เพิ่มขึ้นเพียงระดับ
หนึ่งเท่านั้น มาตรการต่อไปก็จะใช้มาตรการทางการคลังหรือการดำเนินนโยบายการคลัง
เพื่อให้มีผลกระทบต่อระดับการลงทุนและการออม มาตรการทางการคลังที่ใช้สมมติให้เป็น
การเพิ่มการใช้จ่ายของรัฐบาล (government expenditure : G) ซึ่งจะไปมีผลกระทบต่อ
อุปสงค์สำหรับการลงทุน กล่าวคือ ทำให้เส้น I เคลื่อนไปทางขวามือเป็นเส้น $I + G$
การเพิ่มการใช้จ่ายรัฐบาลจะทำให้อัตราดอกเบี้ยยืดหยุ่นขึ้น นั่นคือ อัตราดอกเบี้ยเพิ่มจาก
 R_1 มาเป็น R^* การลงทุนก็จะเพิ่มจาก I_1 มาเป็น I^* เช่นเดียวกับการออมที่เพิ่มจาก
 S_1 มาเป็น S^* และที่ระดับการออม S^* รายได้จะเป็น Y^* และรายได้ Y^* ความต้องการ
ถือเงินไว้เก็งกำไรจะเท่ากับ L^* และที่ความต้องการถือเงินไว้เก็งกำไร L^* อัตราดอกเบี้ย

จะเท่ากับ R^* ซึ่งครบวงจรตามระบบของเคนส์ เพราะฉะนั้น Y^* จึงเป็นรายได้ดุลยภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่

สรุป ระบบการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของเคนส์มีอัตราดอกเบี้ยเป็นตัวเชื่อมระหว่างดุลยภาพของตลาดผลผลิตและดุลยภาพของตลาดเงิน การเพิ่มปริมาณเงินจะทำให้รายได้เพิ่มขึ้นระดับหนึ่งเท่านั้น รายได้จะไม่เพิ่มสูงถึงระดับรายได้ดุลยภาพที่มีงานทำเต็มที่ได้ เพราะอัตราดอกเบี้ยได้ลดต่ำสุดแล้ว นโยบายการคลังซึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มการใช้จ่ายกิติ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษีอากรกิติ จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงระดับการออมและการลงทุนและนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของรายได้จนถึงระดับการมีงานทำเต็มที่ ทั้งนี้โดยมีข้อแม้ว่าอัตราดอกเบี้ยได้ลดต่ำลงถึงฐานแล้ว แต่ที่น่าสังเกตคือ ถ้ายกเลิกข้อสมมติฐานที่ว่าอัตราดอกเบี้ยมีฐานหรือเพดานขั้นต่ำ การใช้นโยบายการเงินก็ไม่สามารถทำให้รายได้เพิ่มสูงถึงระดับการมีงานทำเต็มที่ได้ ถ้าหากว่าเส้นการลงทุนในรูป (a) ลาดต่ำจนมาติดกับแกนนอน

5. เปรียบเทียบทฤษฎีคลาสสิกและเคนส์

ความแตกต่างระหว่างทฤษฎีคลาสสิกและเคนส์ที่เด่นชัดและมีความสำคัญอย่างยิ่งคือ คลาสสิกเชื่อว่าระบบเศรษฐกิจจะมีดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่เสมอ ขณะที่เคนส์เห็นว่าดุลยภาพของรายได้ที่เป็นอยู่ อาจจะอยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่าระดับการมีงานทำเต็มที่หรือขีดความสามารถของสังคมที่จะทำการผลิตได้ก็ได้ จากจุดนี้นำไปสู่ความเชื่อทางทฤษฎีที่แตกต่างกัน กล่าวคือ คลาสสิกเชื่อในการทำงานของกลไกตลาดว่าจะปรับให้ระบบเศรษฐกิจมีดุลยภาพได้เสมอ และเป็นดุลยภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ด้วย ทั้งนี้ ระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยต้องมีความยืดหยุ่น เพราะฉะนั้น ไม่จำเป็นที่รัฐบาลจะเข้าไปดำเนินมาตรการใด ๆ แทรกแซงการทำงานของกลไกตลาด แต่เคนส์เห็นว่าแม้ระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยจะมีความยืดหยุ่นก็ตาม มาตรการหรือนโยบายด้านการเงินหรือการคลังก็ยังคงมีความจำเป็นที่จะช่วยยกระดับรายได้ให้อยู่ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ จากความแตกต่างประเด็นใหญ่นี้นำไปสู่ความแตกต่างในประเด็นย่อยหรือปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบของการกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติในตลาดแรงงาน ตลาดผลผลิต และตลาดเงิน ดังเห็นได้จากตารางเปรียบเทียบในหน้าถัดไป

ตารางที่ 2.1: เปรียบเทียบทฤษฎีคลาสสิกและเคนส์

ประเด็นที่เปรียบเทียบ	คลาสสิก	เคนส์
1. ความต้องการถือเงิน	$L = L_t = kY$	$L = L_t + L_s = kY + L(R)$
2. ฟังก์ชันการผลิต	$Y = Y(N)$	$Y = Y(N)$
3. เงื่อนไขกำไรสูงสุด	$dY/dN = W/P$	$dY/dN = W/P$
4. อุปทานของแรงงาน	$N = N(W/P)$	$w = w_0$
5. การออม	$S = S(R, Y)$	$S = S(Y)$
6. การลงทุน	$I = I(R)$	$I = I(R)$
7. ดุลยภาพตลาดผลผลิต	$I = s$	$I = S$

ที่มา : ตัดแปลงจาก G. Ackley. *Macroeconomic Theory* (New York : The Macmillan Company, 1969), P. 403.

การเปรียบเทียบทฤษฎีคลาสสิกและเคนส์ตามตารางที่ 2.1 มีประเด็นที่จะชี้ให้เห็นความแตกต่างอยู่หลายประการด้วยกันคือ

1. **ความต้องการถือเงิน :** คลาสสิกให้ความต้องการถือเงินเป็นความต้องการถือเงินไว้ใช้จ่าย (*transaction demand*) เพียงประการเดียว โดยให้เหตุผลว่าเงินเพียงแต่เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน การถือเงินจึงถือไว้ใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการขั้นสุดท้ายเท่านั้น แต่เคนส์เห็นว่าบุคคลมีเหตุผลอื่นอีกในการถือเงิน จึงให้เพิ่มความต้องการถือเงินไว้เก็บกำไรเข้ามา โดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นตัวกำหนดการถือเงินประเภทนี้

2. **อุปทานแรงงาน :** คลาสสิกให้อุปทานของแรงงานขึ้นอยู่กับค่าจ้างที่แท้จริง (*real wage* : W/P) แต่เคนส์ให้ขึ้นอยู่กับค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน (*money wage* : W) และค่าจ้างที่เป็นตัวเงินนี้จะอยู่ที่ระดับค่าจ้างตายตัว (*rigid wage* : W_0) นั่นคือ $W = W_0$ ซึ่งหมายความว่าเมื่อค่าจ้างที่เป็นตัวเงินเพิ่มสูงขึ้นถึงระดับ W_0 จะไม่มีโอกาสลดต่ำลงมาได้อีก จะด้วยเหตุผลเพราะว่าแรงงานไม่ยอมให้ลดค่าจ้าง อำนาจการต่อรองของสหภาพแรงงาน สัญญาที่แรงงานทำกับนายจ้าง และเหตุผลอื่นใดที่ทำให้ค่าจ้างที่เป็นตัวเงินลดลงมาไม่ได้ ซึ่งจะส่งผลให้อุปสงค์

ต่อแรงงานลดลง ระดับการมีงานทำจะต่ำกว่าระดับดุลยภาพในตลาดแรงงาน นั่นคือ ตลาดแรงงานมีการว่างงานอย่างไม่สมัครใจที่ระดับค่าจ้างที่เป็นตัวเงิน $w = w_0$ ³⁸

3. การออม : คลาสสิกให้การออมขึ้นอยู่กับรายได้และอัตราดอกเบี้ย แต่ความสัมพันธ์ของการออมต่อรายได้มีความสำคัญน้อยมากและไม่เด่นชัด³⁹ ขณะที่ให้การออมขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยและมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ย (*interest elastic savings*)⁴⁰ ส่วนเคนส์ให้การออมขึ้นอยู่กับรายได้เพียงอย่างเดียว และมีความยืดหยุ่นต่อรายได้

4. การลงทุน : ทั้งคลาสสิกและเคนส์ต่างก็ให้การลงทุนขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย และคลาสสิกเห็นว่าการลงทุนมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ย (*interest elastic investment*)⁴¹ ขณะที่เคนส์ให้การลงทุนมีความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ (*interest inelastic investment*)⁴²

จากความแตกต่างดังกล่าว ทำให้การวิเคราะห์การกำหนดขึ้นเป็นรายได้ประชาชาติของคลาสสิกและเคนส์แตกต่างกันออกไป และจากการที่ทฤษฎีเคนส์ประสบความสำเร็จอย่างสูง ในการแก้ไขภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ทฤษฎีเคนส์กลายเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระบบเศรษฐกิจแบบผสม (*mixed economy*) แม้แต่ประธานาธิบดี นิกสัน ประกาศในปี 1971 และประธานาธิบดี โรนัลด์ เรแกน ประกาศในปี 1984 ว่า เขาได้กลายเป็นพวกเคนส์ไปแล้ว⁴³

สรุป

ในบทนี้จะเห็นว่าเป็นการเปรียบเทียบทฤษฎีคลาสสิกและเคนส์การที่ทฤษฎีเคนส์มีบทบาทอย่างมากในปัจจุบันก็เนื่องจากข้อบกพร่องของทฤษฎีคลาสสิกเองที่เชื่อในกฎของเซย์มากเกินไป นั่นคือ ระบบเศรษฐกิจจะไม่มีอุปทานส่วนเกินของสินค้าและบริการ และของแรงงาน ดุลยภาพในตลาดแรงงานจะเป็นตัวกำหนดระดับรายได้ดุลยภาพ และเป็น

³⁸ การวิเคราะห์ที่ค่าจ้างที่ตายตัวในรายละเอียดให้ดูใน W.H.Branson. *Macroeconomic Theory and Policy* (New York : Harper & Row, Publishers, 1972), pp. 138-46.

³⁹ J.F. Due and A.F. Friedlaender. *op. cit.*, p. 528.

⁴⁰ G. Ackley. *op. cit.*, p. 142.

⁴¹ *Ibid.*, p. 142.

⁴² J.F.Due and A.F.Friedlaender. *op. cit.* p. 546.

⁴³ *Ibid.*, p. 525.

ระดับรายได้คุณภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ เพราะฉะนั้น トラบไคที่ระดับราคา ค่าจ้าง และอัตราดอกเบี้ยมีความยืดหยุ่น กลไกตลาดจะเป็นตัวปรับให้ระบบเศรษฐกิจอยู่ที่คุณภาพของรายได้ที่ระดับการมีงานทำเต็มที่เสมอ

ขณะที่เคนส์เห็นว่าคุณภาพของรายได้ที่เป็นอยู่อาจจะอยู่สูงกว่าหรือต่ำกว่าระดับการมีงานทำเต็มที่ก็ได้ การจะทำให้ระบบเศรษฐกิจมีคุณภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่ ได้ ก็โดยผ่านมาตรการด้านนโยบายการเงินและ/หรือนโยบายการคลัง โดยเฉพาะนโยบายการคลังโดยการเปลี่ยนแปลงการใช้จ่ายรัฐบาลหรือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภาษี จะไปมีผลกระทบต่อระดับการออมและการลงทุน ซึ่งจะโยงไปสู่การกำหนดระดับรายได้คุณภาพที่ระดับการมีงานทำเต็มที่

หนังสืออ้างอิง

- Ackley, **G. Macroeconomic Theory**. New York : The Macmillan Company, 1969.
- Branson, W.H. **Macroeconomic Theory and Policy**. New York : Harper & Row, Publishers, 1972.
- Due, J.F. and Fricdlaender, **A.F. Government Finance : Economics of the Public Sector**. Homewood, Ill. : Richard D. Irwin. Inc., 1973.
- Hansen, A.H. **Monetary Theory and Fiscal Policy**. New York : McGraw-Hill, Inc., 1949.
- Musgrave, R.A. **The Theory of Public Finance**. New York : McGraw-Hill, Inc., 1959.
- Schumpeter, J.A. **History of Economic Analysis**. London : Oxford University Press, 1954.
- Shapiro, E. **Macroeconomic Analysis**. New York : Harcourt, Brace and World, Inc., 1970.
- Smith, Warren L. **Macroeconomics**. Homewood, Ill. : Richard D. Irwin, Inc., 1970.